

posar en mans dels seus treballadors. Enamorat de la muntanya, va ser un excursionista incansable i va escriure per al butlletí del G.E. i E.G innombrables cròniques de sortides i guies dels principals paratges gironins. Profund coneixedor de la llengua catalana, la va ensenyar a molta gent i la va defensar en els moments més difícils. Va conrear una amistat fidel i exemplar amb destacats gironins, d'ideologia sovint allunyada de la seva. Va morir a la casa de les Balles-teries on havia nascut, viscut i treballat durant noranta anys.

Aquí, però, calia destacar el Joan Masó fotògraf, autor de centenars de plaques que són un testimoni esplèndid de la Girona de la seva època i del paisatge dels seus voltants. La primera fotografia en blanc i negre és de 1922 i poc temps després va provar de retratar en color. Va ser una experiència breu, amb vint-i-un autocroms, preferentment d'indrets gironins —Sant Daniel, la Devesa—, dels quals se'n conserven i se n'han pogut exposar divuit. El procediment, desenvolupat pels germans Lumière a partir de 1904, suposa a hores d'ara una autèntica curiositat arqueològica, sobretot si es té en compte que alguns dels ingredients del procés eren el puré de patata i la matafaluga. El revelatge era difícil i l'emulsió poc sensible, però la paciència i la sensibilitat de Joan Masó van plasmar sobre vidre i sobre paper aquesta primera Girona en color, condensada per sempre en una vintena de relíquies històriques. Llàstima que la seva presentació pública hagi passat tan desapercebuda com la figura del seu creador.

Un vot a favor d'un passeig

La secció de cartes al director de la revista *Àncora* n'ha publicat una datada a Barcelona i signada per Josep Amat i Pagès. Davant l'amenaça d'uns aparcaments subterranis al passeig del Mar de Sant Feliu de Guíxols, el senyor Amat i Pagès escriu unes ratlles plenes de seny i de bons arguments: «He pogut constatar que la construcció d'aparcaments subterranis als centres de la ciutat no ha resolt el problema. En canvi, han sabut resoldre el problema més satisfactoriament construint aparcaments vigilats a les entrades dels centres urbans (...). Nosaltres, a Sant Feliu, encara hi som a temps; disposem d'espais adequats a les entrades de la ciutat, espais que d'aquí a pocs anys resultaran estratègicament situats i més equidistants de tots els usuaris de Sant Feliu».

Aquest comunicant tan discret com amable no és altre que el gran pintor Josep Amat, nascut a Barcelona l'any 1901; l'artista que ha sabut copsar amb una sensibilitat més afinada l'encís secret del passeig de Sant Feliu. Fa un any, fent-se ressò potser del vell elogi de Gaziell, Amat declarava a la nostra Revista que «el passeig de Sant Feliu segueix essent el més bonic del món». En tot cas, és el que ha inspirat les seves obres plàstiques més personals, tan inefables i líriques com les que Raoul Dufy va dedicar al passeig marítim de Niça.

Tot això i tantes altres coses belles i profundes que el passeig de Sant Feliu ha expressat o inspirat sembla que preocupa poc els botiguers ganxons, entestats a foradar el sòl encara que això signifiqui, com diu Amat, «carregar-se els arbres i convertir el Passeig en una inhòspita superfície de ciment». És així com el Sant Feliu plàcid i lluminós dels seus olis és a punt de ser engolit definitivament pels excessos del turisme i per l'actitud incívica d'alguns dels seus habitants. Ens fa por que el vot d'un pintor de vuitanta-set anys a favor del passeig de sempre compti molt poc enfront dels interessos que mouen operacions com la que s'ha posat en marxa. De fet, Amat ja ens ho va dir fa un any: «En aquest temps, al carrer, un pintor hi fa nosa». Fa nosa que pinti, de la mateixa manera que els arbres i els jardins i les terrasses i els signes de la veritable civilització urbana fan nosa als que tenen de la ciutat una visió estrictament materialista i utilitària.

D'aquí a uns anys, doncs, si algú no hi posa remei, potser només ens restarà un consol: el d'anar a recordar o a descobrir per les parets dels museus, en les obres perdurables de Josep Amat, com era el passeig del Mar de Sant Feliu de Guíxols abans de la seva destrucció.

El passeig de Sant Feliu de Guíxols en un oli de Josep Amat de 1945.